

Projektbeskrivning utveckling av Demokrati – Dialog – Delaktighet (3D) i Tingsryds Kommun 2008 – 2010

Efter anpassningar till Regionförbundet Södra Smålands beslut 2008-02-20, § 64 samt kommunfullmäktige i Tingsryds kommuns beslut 2008-04-24, § 59

Markaryds kommun har ansökt om ett projektbidrag från Regionförbundet Södra Småland. Projektbidraget, som söks från anslaget 33skapa pdf :1 Allmänna Regionalpolitiska åtgärder, syftar till att under en treårsperiod, 2008 - 2010, fortsätta det påbörjade arbetet med att utveckla dialogen, delaktigheten och demokratin i kommunen.

Tingsryds kommun har erbjudits att parallellt driva ett liknande projekt och kan då använda sig av Markaryds erfarenheter från den första delen av deras arbete. För Tingsryds kommuns del sammanfaller de tankar och ambitioner man har haft i Markaryd med det arbete som påbörjats i Tingsryd. Kommunerna kan under detta nya projekt genom ett erfarenhetsutbyte få större kunskap och nå längre i sin strävan till utveckling av demokrati – dialog - delaktighet.

Bakgrund - Markaryd

Enligt länsstyrelsebeslut 2004-08-16, avsattes 900 000 kronor till projekt angående Markaryds utvecklingsplan.

Arbetet bygger på Markaryds utvecklingsplan som tagits fram tillsammans med kommunens närings- och föreningsliv, politiker, tjänstemän samt kommunens invånare. Parallellt finansierades aktiviteterna i utvecklingsplanen med en kommunal satsning av 1 miljon kronor/år.

En av de viktigaste åtgärderna i projektet var att öka inflyttningen till kommunen. Här prioriterades marknadsföringen till att locka kvinnliga inflyttare. Vidare har noga studerats vilka faktorer som är väsentliga för att tilltala just denna målgrupp. Detta har bland annat medfört att kommunen numera har betydligt fler kulturella aktiviteter att erbjuda samt att en kulturskola numera finns i kommunen. Befolkningstrenden har de senaste åren vänt så att Markaryds kommuns invånarantal numera ökar.

Bakgrund - Tingsryd

Visionsarbetet

Under våren 2007 genomförde kommunen en s.k. Framtidsverkstad med deltagande av företag, föreningsliv, politiker och kommunala tjänstemän.

Temat var ***Vad vill vi med Tingsryds utveckling?***

Framtidsverkstaden diskuterade: Identitet, Profil och Image - Hur är det idag? Tingsryd 2015? Hur når vi en vision om Tingsryd i framtiden?

20 stycken handlingsplaner formulerades under processen. Många av dessa innebär en utökad dialog med kommuninvånarna, företagarna och föreningslivet:

- Tingsryds kommun engagerar sig aktivt i landsbygdsutveckling
- Kommunen anordnar möten med de Gröna näringarna
- Möten med medborgare
- Hemsidan utvecklas med hjälp av medborgarrepresentanter
- Kommun / Näringsliv – Samordning och ökad kommunikation mellan kommun och företag
- Centrumplan Tingsryd i samverkan med olika intressenter
- Profilering – en enhetlig och gemensam profil för Tingsryds kommun ska skapas med representanter från bl a näringsliv, föreningar, kommun m fl.
- En kulturpolicy ska arbetas fram. En arbetsgrupp för kulturfrågor har skapats. I uppdraget ligger att lyfta kulturens allmänna status med särskilt fokus på ungdomskultur.

Kommunens kvalitet i korthet

Kommunen har deltagit i Sveriges kommuner och landstings projekt som syftar till att stödja de förtroendevaldas dialog med medborgarna kring kommunens service. I detta projekt, som kommer att redovisas i början av 2008, har kommunen fått ett ganska gott betyg. Undantaget är just området *öppenhet och påverkan*.

Kommunens folkhälsoprofil

Under 2007 har en folkhälsoprofil arbetats fram. Kommunfullmäktige ska ta ställning till denna och en Folkhälsoplan under början av år 2008.

När folkhälsoprofilen har diskuterats i kommunens folkhälsoråd har man identifierat vissa områden som ur ett folkhälsoperspektiv bör prioriterats med utgångspunkt av kommunens svaga sidor, högt prioriterat är delaktighet och inflytande.

Följande målområden har valts	Målgrupper
1. Delaktighet och inflytande i samhället	Kommunledning o politiker
2. Ekonomisk och social trygghet	Utrikesfödda och utanförskap
4. Ökad hälsa i arbetslivet	Personal
9. Ökad fysisk aktivitet	(Män 18-29 år, kvinnor 65+)
10. Goda matvanor	(Män, 18-44 år, kvinnor 18- 29 år, kvinnor 65 +)
11 Minskat bruk av alkohol och droger...	Föräldrar o ungdomar

Utdrag ut förslag till folkhälsoplan

Inflyttningsprojekt

En av kommunens utmaningar är att stabilisera befolkningsnivån. Om inget görs kommer kommunen enligt kvalificerade bedömningar att minska med ca 900 personer under perioden 2006 – 2016.

För att bidra till en mer positiv utveckling arbetar kommunen nu bland annat aktivt med ett inflyttningsprojekt som i första hand vänder sig till boende i Nederländerna.

För att långsiktigt bli en attraktiv kommun för boende så är det viktigt att förstärka den positiva bilden av kommunen. Här är en utveckling av medborgarinflytandet en viktig pusselbit.

Slutsats

För att öka kommuninvånarnas inflytande och därmed nöjdhet med kommunen är en utveckling inom området för projektets syfte, Demokrati- Dialog – Delaktighet, ytterst viktigt. Projektet kan

komma att bidra till att stärka kommunen inom ett idag svagt område och i en förlängning bidra till en ökad inflyttning av nya kommuninvånare.

Syfte

Projektet syftar till:

- att förbättra den enskilde kommuninvånarens, företagarens samt frivilligorganisationens möjligheter att föra en ömsesidigt respektfull dialog med kommunen
- att kommuninvånarna, företagen och frivilligorganisationerna ska bli mer delaktiga i kommunens utveckling
- att förbättra demokratin på lokal, regional, nationell och internationell nivå

Mätbara mål

Mätbara mål ska vara:

1. att Tingsryds Kommun under åren 2008 - 2010 årligen ska förbättra sina mätresultat i Statistiska Centralbyråns, SCB, medborgarundersöknings nöjd inflytandeindex, NII.

Resultatet för våren 2006 var: Helheten: 58 (64, 49), Tillgänglighet: 52 (46, 61), Information, öppenhet: 53 (52, 60), Påverkan: 37 (37, 53) samt Förtroende: 42 (43, 63) (Medelvärde bland 35 undersökta kommuner inom parentes, *Markaryds* värde 2006)

2. att andelen röstberättigade i Tingsryd kommun som deltar i valen 2009 och 2010 ska vara högre än 2004 och 2006 på såväl kommunal, regional som nationell nivå.

Valdeltagande 2004: EU-parlamentet 30,4 (37,8 30,5). (Inom parentes valdeltagandet i riket, *Markaryd*)

Valdeltagande 2002: Kommunval 76,4 (77,9 74,9), Landstingsval 75,4 (77,4 74,5), Riksdagsval 78,1 (80,1 77,4) (Inom parentes valdeltagandet i riket, *Markaryd*)

Valdeltagande 2006: 77,3 Kommunval (79,4 75,6), Landstingsval 76,3 (78,8 74,8), Riksdagsval 80,2 (82,0 78,9) (Inom parentes valdeltagandet i riket, *Markaryd*)

3. att företagarnas syn på Tingsryds Kommun ska förbättras i svenskt Näringslivs undersökning om näringslivsklimatet i Sveriges kommuner, (*Älmhult*).

Resultat 2005: 122 (36)

Resultat 2006: 121 (31)

Resultat 2007: 186 (26)

Målgrupp

Målgrupper är kommuninvånare, brukare, närstående, frivilligorganisationer och företagare i Tingsryds kommun.

Beskrivning av genomförandet

En styrgrupp bildas. Denna består av fullmäktiges presidium och kommunstyrelsens ordförande.

En arbetsgrupp bildas med en gemensam projektledare och projektansvariga från de olika nämnderna. Projektledaren utses av styrgruppen.

Med utgångspunkt från bland annat resultatet av SCB:s medborgarundersökning, projektet *Kommunens kvalitet i korthet*, egna medborgarenkäter och kommunens visionsarbete /Framtidverkstaden, arbetas en konkret åtgärdsinriktad handlingsplan för arbetet fram. Genom att utnyttja de olika insatser som redan görs inom ramen för ovan nämnda pågående arbete kan projektet få stor kraft när det gäller att utveckla kommunens medborgardialog.

Projektet redovisas i kommunfullmäktige två gånger per verksamhetsår, med en första redovisning för perioden fram tom 2008 12-31. Sedan görs en redovisning varje halvår 2009 och 2010. Slutredovisningen sker efter projektets slut.

De områden som särskilt ska belysas är:

Att vidareutveckla och ta fram nya metoder för dialogen med kommuninvånarna

Det finns många olika sätt att föra dialog med kommuninvånarna. I Tingsryds kommun har, i samband med Framtidsverkstaden med inriktning på Tingsryds Profil och vision, dialogen med medborgarna lyfts. Det har bland annat inneburit ett mer aktivt förhållningssätt vad gäller möten med allmänheten. Man planerar under 2008 olika visionsmöten. Inom ramen för balanserad styrning finns också ett starkt inslag av dialog med brukarna (kommuninvånare). Deltagandet i projektet *Kommunens kvalitet i korthet*, innebär också att kommunen önskar vara aktiv i förhållande till medborgarna. Det är en viktig framgångsfaktor att kommunen är aktiv i en dialog med medborgarna i många olika sammanhang. för att möta framtidens kommuninvånarens nya och långtgående krav och förväntningar på dialog och delaktighet.

Att vidareutveckla och ta fram nya metoder för ungdomsdemokrati

Arbetet för att öka ungdomsdemokratien kan bedrivas bland annat genom

- att ge stöd och utbildning till elevråden för att stärka deras ställning
- att genomföra ungdomsstyrelsens LUPP undersökning för samtliga elever i högstadie- och gymnasieåldern
- att låta ungdomar delta aktivt både i genomförandet, utvärderingen och uppföljningen av undersökningen samt i det förbättringsarbete som undersökningsresultatet ska leda till
- att genomföra arrangemang och aktiviteter där ungdomar själva är aktiva i såväl planeringen som genomförandet
- att starta ett ungdomsråd i kommunen där ungdomarna har ett direkt inflytande på politiska frågor och beslut.

Att vidareutveckla och ta fram nya metoder för dialogen med företagarna

Kommunen har avsatt pengar till en så kallad företagslots. Det har ännu inte beslutats om den slutliga organisationen för denna insats.

Syftet är att förbättra kontakten mellan kommunens företag och kommunen, bland annat myndighetstjänsterna.

Att vidareutveckla och ta fram nya metoder för att involvera kommuninvånarna, frivilligorganisationerna och företagarna mer i kommunens utveckling

Kommunen ser värdet av att öka föreningslivets och kommuninvånarnas deltagande i kommunens utveckling. De första stegen har tagits, bland annat genom ett brett deltagande i den ovan nämnda framtidsverkstaden och det arbete som följt av detta.

I kommunens folkhälsoråd finns representanter för såväl näringsliv som föreningsliv inbjudna. En grupp för möten mellan kommunen och handeln har bildats. Kommunens näringslivsfunktion har varje år flera möten med olika delar av näringslivet.

Efter bokslutet 2006 hade stora delar av fullmäktiges ledamöter telefonkontakt med ett antal slumpvis utvalda kommuninvånare för få en fördjupad diskussion om kommunens verksamhet, se bilaga.

I kommunen finns en aktiv och mycket uppskattad samverkan mellan skola och näringsliv. Det finns en fungerande samverkansgrupp sedan sex år tillbaka. Några samverkansformer är:

- Ett 50-tal företag har yrkesambassadörer som har kontakten med skolan.
- Varje läsår erbjuds lärare en s.k. Företagssafari då de under en dag besöker tre företag.
- En gång per termin arrangeras chefsluncher då företagets chefer och skolans rektorer diskuterar aktuella frågor.

Denna samverkan mellan skola och företag ska självklart bibehållas och utvecklas.

Att arbeta med att förbättra självbild, attityder, bemötande och tillgänglighet

Kommunen genomförde under 2006 bland annat en enkätundersökning med syfte att se hur kommunen uppfattas av kommunens omvärld och av kommunens invånare. Detta är ett av underlagen för det profil/ visionsarbete som nu startat, Underlag för profilering av Tingsryds kommun, bilaga.

Kommunen har påbörjat ett omfattande värdegrundsarbete som ett led att utveckla kommunen som den goda arbetsplatsen och för att bidra till en utveckling av de anställdas attityder och förhållningssätt till kommuninvånarna, till varandra och till sina närmaste uppdragsgivare, de folkvalda politikerna. I detta arbete är diskussionen om vem vi är till för, på vems uppdrag vi arbetar samt att alla anställda har ett individuellt och ett gemensamt ansvar för att så bra som möjligt tillgodose/överträffa kommuninvånarnas förväntningar oerhört viktig. Kommunens anställda utgör ungefär 10% av kommunens invånare.

Kommunen arbetar självklart också med en aktiv chefs/ledarutveckling. Sedan något år har den vanliga introduktionsutbildningen av nyanställda kompletterats med en mycket uppskattad information till medarbetare som arbetat länge i kommunen. Vid fyra tillfällen får ca 20 medarbetare en möjlighet att möta representanter för kommunledningen där man dels får en del aktuell information men också en möjlighet till diskussion om kommunen.

Kommunchefen skriver nyhetsbrev för att sprida aktuell information och ge samtliga anställda en möjlighet att följa helheten och få en förståelse för bredden i den kommunala verksamheten och också bakgrunden till vissa fattade beslut.

Inom arbetet för Balanserad styrning är förhållningssättet till brukaren ett av de övergripande målen.

Ovanstående arbete ska fortsätta att utvecklas bland annat inom projektet. En ständigt levande diskussion om de anställdas betydelse för en positiv utveckling av kommunen är väsentlig för att nå framgång när det gäller kommuninvånarnas verkliga möjlighet till inflytande över den kommunala verksamheten.

Att arbeta med ökad brukarmedverkan

Kommunens verksamheter vänder sig ibland till personer som inte alltid har lätt för att uttrycka sina synpunkter och önskemål på verksamheterna. Detta kan gälla personer med demens, psykiska

funktionshinder, utvecklingsstörning mm. Metoder för att förbättra kommunikationen med dessa grupper behöver utvecklas, så att de direkt kan komma till tals och inte enbart via ombud som anhöriga, personal och intresseorganisationer. Detta är en viktig del av Socialförvaltningens arbete med balanserad styrning.

Utveckling av tjänster med stöd av medborgardialog

Kommunen har efter det att den ursprungliga projektansökan skrevs diskuterat och börjat planera för att ingå i Sveriges kommuner och landstings projekt Utveckling av tjänster med stöd av medborgardialog. Detta projekt ligger helt i linje med detta projekt och bör ingå som en del i denna helhet.

Projektet är inriktat på metodutveckling med utgångspunkt att ta till vara medborgarnas kunskaper samt deras behov och förväntningar på kommunens tjänster i framtiden.

Syftet med projektet är att pröva och utveckla metoder för att möta medborgarna utifrån deras perspektiv.

Styrgruppen för Projektet Demokrati – Dialog – delaktighet i Tingsryds kommun ska också vara styrgrupp för detta projekt. Även projektledaren ska vara densamma.

Att arbeta med intresseorganisationer och anhöriga.

Inom vård och omsorg finns intresseorganisationer i form av pensionärsföreningar och handikappföreningar. Formaliserade samråd i pensionärsråd och kommunala handikappråd finns sedan länge. Formerna för kommunikation behöver utvecklas så att de anhörigas och intresseorganisationernas kunskaper och synpunkter kommer till större användning.

Att arbeta för ökad jämställdhet och integration

Vad gäller integrationsperspektivet pågår i kommunen ett projekt som syftar till att, genom att sammanföra all kommunal kompetens kopplad till bland annat våra kommunplacerade flyktingar, på bästa sätt möjliggöra en snabb introduktion till kommunens arbetsmarknad. I detta projekt finns Vi företagare med som en aktiv part.

I de olika sammanhang där arbetsgrupper för utveckling bildas ska självklart en mångfald finnas representerad.

Att stödja och uppmuntra kvinnligt företagande

I det av fullmäktige antagna Näringslivsprogrammet finns angivet *Nyföretagandet skall stöttas, speciellt inom tjänstesektorn. Kvinnligt nyföretagande prioriteras.*

Kommunens gymnasieskola Wasaskolan har en god tradition vad gäller Ungt företagande. Här finns en stor potential för framtiden och att detta arbete ska ge en god grund för ett jämställt företagande är en självklarhet.

Aktiviteter som att visa på förebilder inom kvinnligt företagande genom föreläsningar m.m. samt ett aktivt arbete kring dessa frågor inom grundskola och gymnasieskolan bör fortsätta och utvecklas.

Den sociala ekonomin

"Med social ekonomi avses organiserade verksamheter som primärt har samhälleliga ändamål, bygger på demokratiska värderingar och är organisatoriskt fristående från den offentliga sektorn. Dessa sociala och ekonomiska verksamheter bedrivs huvudsakligen i föreningar, kooperativ, stif-

telser och liknande sammanslutningar. Verksamheter inom den sociala ekonomin har allmännyttan eller medlemsnytta, inte vinstintresse, som främsta drivkraft."

I Tingsryd finns en tradition av god samverkan mellan ett mycket aktivt föreningsliv och den kommunala verksamheten.

Exempel på detta är Allhuset i Rävemåla, bollhallen i Tingsryd, integrationsprojektet Träffpunkten i Ryd, samverkan med Civilförsvärsföreningen i kommunens beredskapsarbete. Självklart kan denna samverkan fördjupas och utvecklas bland annat inom ramen för detta projekt.

Hållbarhetsaspekter

Utifrån ett övergripande kommunalt ansvar för ett långsiktigt hållbart samhälle som bygger på en ekonomiskt, socialt och miljömässigt hållbar utveckling är en utveckling av Demokrati-Dialog-Delaktighet nödvändig och självklar. Det är en förutsättning för att möta kravet på ett socialt hållbart samhälle och för en ekonomiskt och miljömässigt hållbar utveckling.

Andra aspekter kopplade till en hållbar samhällsutveckling är folkhälsoarbetet ur det breda perspektiv vilket utgörs av de nationella målen för folkhälsan som innefattar elva målområden, varav några har extra tyngd i detta projekt

- 1: Delaktighet och inflytande i samhället
- 2: Ekonomisk och social trygghet
- 3: Trygga och goda uppväxtvillkor

I hållbarhetsarbetet ingår också det direkta arbetet för ökad tillgänglighet, med barnperspektiv, med kulturfrågor och regional utveckling.

Kompetensutbyte mellan Tingsryd och Markaryd

Tingsryds och Markaryd ska ha tre gemensamma seminarier under projektperioden. Syftet ska vara att beskriva respektive kommuns arbete för att genom detta kunskapsutbyte ge en möjlighet till att fortlöpande utveckla projekten. Projektledarna i de bägge kommunerna ska ha till uppgift att under projektets gång föra en aktiv dialog.

Utvärderingen sker lämpligen gemensamt.

Erfarenhetsutbyte

Kommuncheferna i Tingsryds kommun och Markaryds kommun rapporterar vid tre tillfällen under projekttiden om projekten vid kommunchefernas möten på RFSS. Under våren 2011 anordnas ett seminarium tillsammans med RFSS på temat Demokrati – Dialog – Delaktighet .

Tidsplan

Projektet startar i maj 2008 och avslutas i maj 2011. Projektet slutredovisas när utvärderingen är gjord dock senast 2011-09-30.

Utvärdering av projektet

En utvärderingsplan fastställs av styrgruppen. Denna plan kan göras av en extern kraft. Slutlig utvärdering ska göras av en extern utvärderare.

Delrapporter och slutrapport ska följa den struktur som har angivits i Regionförbundet Södra Smålands skrivning.